

Viite: Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta

Asia: Lausuntopyyntö asetuksen 10 §:n 8 momentin muuttamisesta

Itä- ja Keski-Suomen MTK – liitojen ympäristövaliokunta pitää välttämättömänä että Valtioneuvoston asetus 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien ravinteiden päästöjen rajoittamisesta palautetaan uudelleen valmisteluun.

Toteutuessaan asetus vaarantaa koko suomalaisen maatalouden ja sitä kautta ruoan tuotannon edellytykset. Ympäristöministeriön tekemä lievennys orgaanisen lannan levityskieltoon kaltevilla pelloilla on täysin riittämätön eikä helpota kuin marginaalisesti asetuksesta aiheutuvia ongelmia. Ympäristöministeriön tiedote, että luomutilojen osalta asetus korjattiin, ei pidä paikkaansa, koska lietelannan osalta korjausta tilanteeseen ei tullut ja myös kuivikelannan, jonka kuiva-ainepitoisuus on alle 30 %, levitys rinnepelloille on edelleen kielletty asetuksessa. Asetus sisältää myös lukuisia muita ongelmia ja epäkohtia, jotka ovat käytännön maatalouden harjoittamiselle vieraita ja kohtuuttomia.

Kotieläintiloilta vaaditaan ympäristölupa, jossa määritellään tilatasolla riittävä peltoala lannanlevitysalaksi. Nämä lakien mukaan määritetyt luvat ovat ristiriidassa uuden asetuksen kanssa, koska asetus estää lannan levittämisen pelloille, joille ympäristöluvan mukaan saisi lantaa levittää. Jo pelkästään tämä juridinen ristiriita on valiokunnan mielestä peruste asetuksen palauttamiselle uudelleen valmisteluun.

Asetus ei ole epäonnistunut pelkästään kotieläintalouden näkökulmasta vaan se aiheuttaa kohtuuttomia, jopa ylitsepääsemättömiä, ongelmia myös kasvinviljelytiloille. Esimerkkinä tästä voidaan pitää luonnonmukaisessa tuotannossa olevia puutarhatiloja, jotka eivät uuden asetuksen mukaan pysty lannoittamaan riittävällä typpilannoitustasolla saadakseen sen enempää määrällisesti kuin laadullisesti riittävän hyvää satoa. Esitettyjä lannoitusrajoja tulee ehdottomasti lieventää, jotta markkinoille saadaan kotimaisia luomutuotteita. Toinen vaihtoehto on, että laskennassa käytetään viljelykiertokohtaisia rajoitteita.

Kaltevien peltojen kategorinen lannanlevityskielto yli 15 % kaltevilla peltojen osilla on täysin kestävä. Kielto ei perustu tutkimustietoon eikä ota huomioon mitään muita olosuhteita, jotka vaikuttavat ravinnepäästöihin. Miten voidaan perustella lannan levittämisen kieltäminen kilometrien päässä vesistöistä sijaitsevilla pelloilla, joilla kaltevuus ylittää 15 %? Entä tilanne pellolla, jossa rinne on keskellä peltoa, mutta sen jälkeen voi olla tasaista peltoa satoja metrejä? Koko asetuksen lähestymistapa lannan levityksen kieltämiseen on epäonnistunut eikä perustu mihinkään todellisiin syihin.

Myös Vipu –palvelussa nyt nähtävillä olevat kartat, joissa kielletyt alueet näkyvät, osoittaa asetuksen täydellisen epäonnistumisen tältä osin. Miten voimassaolevan ympäristöluvan puitteissa toimivat kotieläintilat (tai lantaa vastaanottavat kasvinviljelytilat) voivat toimia tämän tyyppisessä tilanteessa? Tilojen peltolohkot on revitty epämääräisiksi repaleiksi, joille orgaanisen lannan levittäminen tehdään käytännössä mahdottomaksi. Mihin näiltä tiloilta karjanlanta toimitetaan?

Niin myyntikasvien kuin rehukasvien tuotannossa koko kannattavan ja laadukkaan tuotannon perusteena on tasalaatuinen sato. Miten uuden asetuksen mukaisesti pystytään tuottamaan tasalaatuista satoa, kun asetus estää sen järkevän lannoittamisen? Kaltevuusrajoitteiden rikkoessa peltolohkot joidenkin aarien kokosiin palasiin, joista toiseen voi levittää karjanlantaa ja toiseen ei, estää tasalaatuisen sadon tuottamisen. Myyntikasvien tulee täyttää kuluttajien asettamat laatuvaatimukset, rehukasvien tulee täyttää kotieläinten asettamat laatuvaatimukset.

Toteutuessaan asetus ajaa kotieläintilat taloudellisesti ja toiminnallisesti umpikujaan sekä estää osalla kasvinviljelytiloista järkevän tuotannon. Yksittäisillä luomutiloilla joudutaan jopa luopumaan tuotannosta kokonaan. Asetus ohjaa lannoitusta ympäristöystävällisestä ja kiertotalouden perusteena olevasta karjanlannan käytöstä kemiallisten ostolannoitteiden käyttöön.

Maatalouden ravinnepäästöjen vähentämisen tärkein tekijä on maan hyvä rakenne. Mitä enemmän pelloilla käytetään orgaanisia lannoitteita sitä parempi niiden rakenne ja kyky käyttää ravinteita on. Erityisen tärkeää tämä on kaltevilla pelloilla, joilla maan oikea ja hyvä rakenne mahdollistaa hyvän sadontuoton ja sitä kautta ravinteiden talteenoton.

Itä- ja Keski-Suomen MTK – liittojen ympäristövaliokunnan edellä esille tuomat epäkohdat asetuksessa ovat vain joitain esimerkkejä, joiden perusteella valiokunta ei näe mitään muuta vaihtoehtoa kuin asetuksen palauttamisen takaisin valmisteluun. Uudessa valmistelussa on otettava huomioon asetuksen todelliset vaikutukset maatalouden harjoittamiseen, mahdollisuuden tuottaa laadukasta ja riittävää satoa, kustannuksiin sekä vaikutukset eri tuotantosuuntien osalta. Erityisen tärkeää on ottaa huomioon eri lainsäädäntöjen yhteensovittaminen (ympäristölupa vs. ko. asetus).

Edellä esitetyn perusteella Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen ympäristövaliokunta vaatii, että asetus palautetaan välittömästi takaisin valmisteluun ja kirjoitetaan uudelleen.

Itä-Suomen MTK – liittojen ympäristövaliokunta

KARI PENNANEN
Kari Pennanen
Puheenjohtaja

VESA KALLIO
Vesa Kallio
Toiminnanjohtaja